
Проблеми реалізації конституційно-правової відповідальності

Виконав:
студент групи П11-3
Лопатчук Ю.В.

ПЛАН

ВСТУП

РОЗДІЛ 1

Теоретичні основи конституційно-правової відповідальності

- 1.1. Поняття та сутність конституційно-правової відповідальності
- 1.2. Підстави конституційно-правової відповідальності. Характеристика конституційного делікту
- 1.3. Аналіз форм та санкцій конституційно-правової відповідальності

РОЗДІЛ 2

Проблеми реалізації конституційно-правової відповідальності

- 2.1. Реалії конституційно-правової відповідальності центральних органів публічної влади та посадових осіб
- 2.2. Конституційно-правова відповідальність у місцевому самоврядуванні
- 2.3. Недосконалість конституційно-правової відповідальності політичних партій України

ВИСНОВКИ

Практична актуальність

Прийняття стихійних рішень та сфера ситуативних інтересів;
Відсутність будь-якого чіткого визначення – хто і за що відповідатиме.

Теоретична актуальність

Відсутність адекватного висвітлення у законодавстві.

Мета дослідження

Сформована концепція, яка включає в себе засоби, способи, позиції щодо реальної реалізації конституційно-правової відповідальності.

Дослідницькі завдання

- ❖ Описати теоретичні основи даного питання, проаналізувати санкції конституційно-правової відповідальності;
- ❖ Окреслити тенденції сучасної реалізації;
- ❖ Проаналізувати конституційно-правову відповідальність в залежності від органу та посадових осіб;
- ❖ Виділити окремі проблеми пов'язані з реалізацією;
- ❖ Запропонувати власну модель, за якою сутність конституційно-правової відповідальності буде реально відображатись в результаті її реалізації.

Об'єкт дослідження

Конституційно-правова відповідальність як вид юридичної відповідальності.

Предмет дослідження

Проблеми реалізації конституційно-правової відповідальності, їх причини, вплив на формування і функціонування системи державного управління, захисту Конституції України.

Практичне значення одержаних результатів

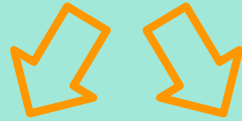
Сформульовані в ході дипломного дослідження теоретичні висновки та практичні позиції можуть бути використані у:

- науково-дослідній роботі
- правотворчій діяльності
- практичній діяльності.

Методи дослідження

- системний
- абдуктивний
- історичний
- порівняльно-політичний
- соціологічний
- прогностичний та інші.

Конституційно-правову відповідальність можна визначити як самостійний, галузевий вид юридичної, соціально-політичної відповідальності, передбачений нормами конституційного права, що гарантує реалізацію і захист Основного Закону, і виражається у двох аспектах: ретроспективному – перенесенні на порушників засобів впливу, та, позитивному – у відповідальному стані зобов'язаного суб'єкта.

Позитивний аспект - відповідальна поведінка, підзвітність, юридичну компетентність, усвідомлення свого обов'язку, його сумлінне і неухильне виконання, тобто відповідальність як обов'язок здійснити дії, встановлені у законі.

Ретроспективний аспект - відповідальність за вчинення конституційного правопорушення і являє собою специфічні правовідносини між суб'єктами конституційного права з приводу скоєного конституційного делікту.

Конституційно-правовій відповідальності властиві **загальні** та **особливі** ознаки, що визначають особливості її правової природи.

Загальні ознаки:

- вид соціальної відповідальності;
- є наслідком конституційного делікту;
- є інститутом відповідної галузі права;
- характеризується примусом;
- пов'язана з державно-владною діяльністю.
- може наступати лише при наявності існування відповідних підстав: нормативних (конституційно-правових) та фактичних;
- завжди притаманний їй законодавчо встановлений процесуальний характер її здійснення.

Особливі ознаки:

- через особливості предмета має політичний характер;
- конституційно-правові санкції застосовуються широким колом уповноважених суб'єктів;
- специфічність підстав настання конституційно-правової відповідальності;
- особливе коло суб'єктів;
- своєрідність об'єктів конституційно-примусового впливу (охорони);
- є важливим елементом механізму правового захисту і охорони Конституції України та чинного конституційного законодавства.

Підстава конституційно правової відповідальності – це ті обставини, наявність яких обумовлює її настання, або, за яких відповідно до конституційно-правових норм вона настає.

Нормативною підставою

конституційно-правової відповідальності є сукупність конституційно-правових норм, які закріплюють:

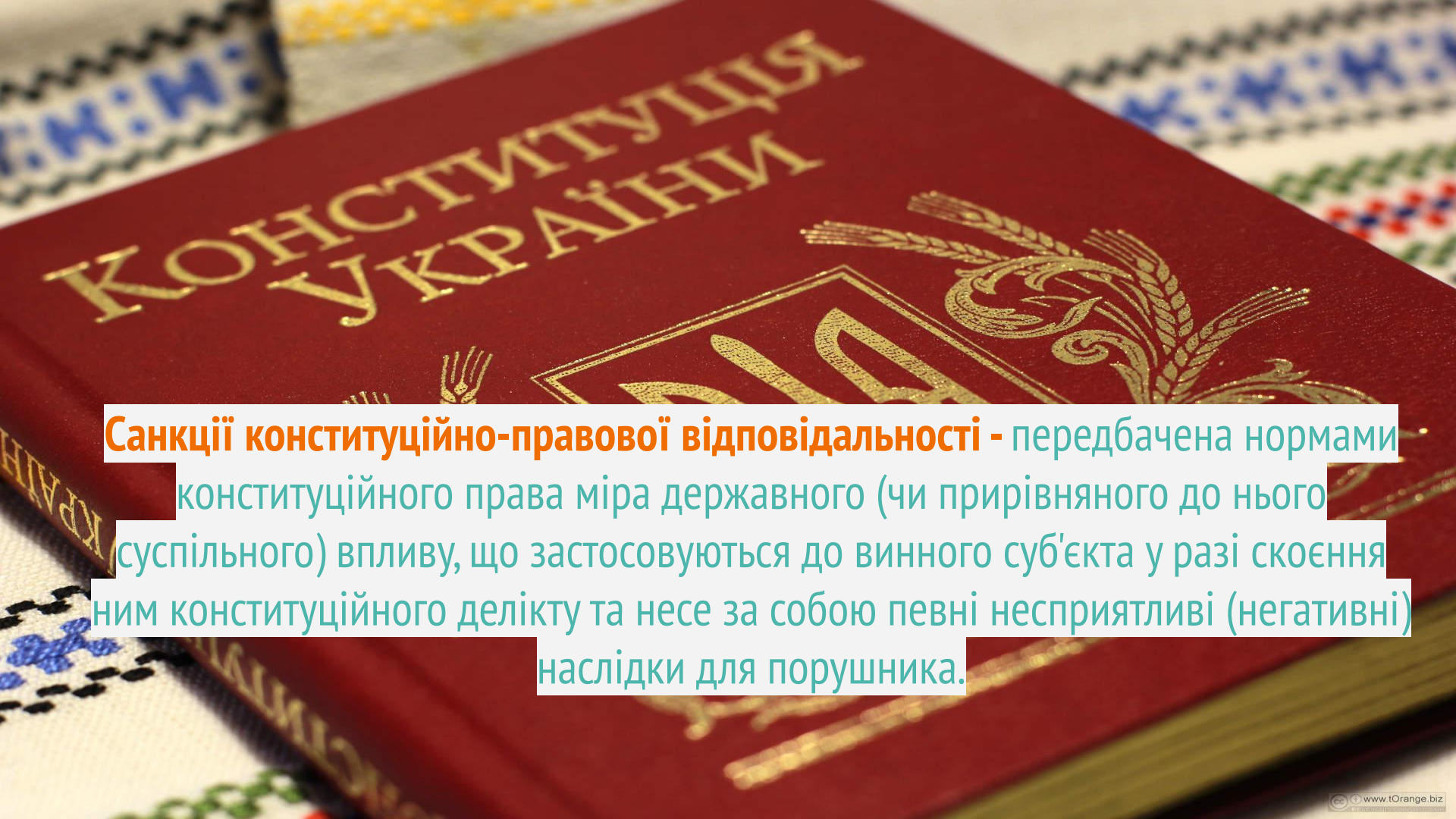
- а) конституційні делікти та їх склади;
- б) конституційно-правові санкції за вчинення конституційного правопорушення, принципи і порядок їх застосування;
- в) коло суб'єктів, які уповноважені застосовувати конституційно-правові санкції, інстанції відповідальності;
- г) процедуру застосування мір конституційно-правової відповідальності.

Фактичною підставою настання конституційно-правової відповідальності є діяння конкретного суб'єкта конституційно-правових відносин, яке не відповідає диспозиції конституційно-правової норми, яка охороняється конституційно-правовою санкцією, тобто вчинення конституційного делікту.

В залежності від характеру наслідків, які відчуває, зазнає суб'єкт відповідальності можна виділити такі основні **форми прояву конституційно-правової відповідальності**:

- 1) дострокове припинення повноважень органів публічної влади та їх посадових осіб;
- 2) позбавлення спеціального статусу;
- 3) дострокове розформування підлеглого органу або його реформування;
- 4) встановлення обмежень щодо реалізації окремих конституційних прав і свобод відповідними суб'єктами;
- 5) примус до виконання конституційних обов'язків;
- 6) негативна оцінка нормотворчої діяльності суб'єкта.

Форма конституційно-правової відповідальності виражається через санкцію.

Санкції конституційно-правової відповідальності - передбачена нормами конституційного права міра державного (чи прирівняного до нього суспільного) впливу, що застосовуються до винного суб'єкта у разі скоєння ним конституційного делікту та несе за собою певні несприятливі (негативні) наслідки для порушника.

«Мертвий» інститут імпичменту

Ключовим є те, що єдиним ініціатором виступає Верховна Рада України, це, на нашу думку, порушує природу державного управління, адже Президент обирається не парламентом а народом, шляхом голосування, до того ж, процедура складна і в ній задіяні *ще й Конституційний Суд, Верховний Суд, спеціальна тимчасова слідча комісія, спеціальний слідчий і прокурор, що регламентовано у ч.3 ст. 111 Конституції України*, тобто збільшується ймовірність корупційних схем та захист особистих інтересів Президента, який порушив норму Конституції або вчинив злочин.

В нашій правовій системі імпичмент має набути настільки простої конструкції, наскільки це необхідно аби вона стала реальною.

Офшори Президента України

У неділю 3 квітня 2016 року світові та українські ЗМІ опублікували матеріали ["Панамського архіву"](#) - одного з наймасштабніших в світі "зливів" по офшорних схемах. Інформацію оприлюднив Міжнародний консорціум журналістів-розслідувачів, в який входить 370 репортерів з 76-ти країн світу. У компанію діючих і колишніх лідерів держав, які створювали тіньові компанії, потрапив і президент України Петро Порошенко.

- В цивілізованих країнах на імпічмент потягнуло б. Але закону про імпічмент немає.
-

Чи відповідальна Верховна Рада?

- Основний Закон надає право Президенту України припинити повноваження парламенту, якщо протягом 30 днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися (ч. 2 ст. 90, п. 8 ч. 1 ст. 106 Конституції України);
- Як і в випадку з Президентом України, необхідно доповнити п.8 ст. 106 Конституції України положенням, що повноваження Верховної Ради України припиняються за результатами всеукраїнського референдуму, який ініціюється Президентом України або народом України;
- З метою запобігання прийняттю неякісних законів до Конституції слід було б включити норму про обов'язковість експертної оцінки всіх законопроектів;
- «Народний депутат бере особисту участь у засіданнях Верховної Ради України чи її органів, до складу яких його обрано»;
- Відсутність конституційних санкцій в разі зміни приналежності депутатів (за результатами народного волевиявлення) до фракції у парламенті.

Аналіз вітчизняного законодавства свідчить, що конституційно-правова відповідальність Уряду України не знайшла в ньому достатнього відображення. Єдиний випадок її настання - це неприйняття Верховною Радою України програми діяльності Уряду яке тягне його відставку шляхом винесення резолюції недовіри з боку Верховної Ради України. В інших випадках Уряд складає свої повноваження виключно за політичними мотивами (п.13 ст.85 та ст.87 Конституції України).

У деяких державах парламент управі висловити недовіру не лише уряду в цілому, а й окремим міністрам (зокрема, це має місце у Греції, Словенії, Уругваї, тощо). Звільнення міністрів можливе й шляхом здійснення процедури імпичменту. У цьому зв'язку поділяємо пропозицію О. В. Мельник, яка вважає доцільним введення в Україні зазначених державно-правових інститутів з метою посилення персонально-відповідальності урядовців.

Конституційно-правова відповідальність у місцевому самоврядуванні

Закон № 602-У та інститут імперативного мандату

Статути територіальних громад: розбіжність у формулюваннях

Необхідність застосування санкцій до представницьких органів місцевого самоврядування з боку держави.

Закон України “Про відповідальність у системі місцевого самоврядування в Україні”

- Всі права захищені "Держінформ'юст" або накопичення фейкових політичних партій.
- Політична партія здобуває обов'язок представляти інтереси певної групи громадян (наприклад, тих, які віддали за партію голоси під час виборів). Участь у формуванні представницьких органів - це також обов'язок, а не право партії.
- "Маніпулювання зазначеними темами протягом політичних (як правило виборчих) кампаній 2004-2013 років фактично поставило Україну на межу територіального розколу".
- Комуністична партія України - осередок підричників суверенітету України.
- «Правий сектор» - українська озброєна політична партія.
- Питання фінансування політичних партій.

«Політична партія - це об'єднання громадян, яке створене для участі в політичному процесі з метою здобуття впливу на процес здійснення влади конституційними засобами, діє на постійній основі, має політичну програму та є відповідальним перед Українським народом».

У сучасній Україні політична свобода постійно прагне вийти з-під контролю права...

Висновки

Наявність конституційної відповідальності чи конституційно-правової відповідальності (що в свою чергу не є тотожними поняттями) в національній правовій системі протягом тривалого періоду практично не визнавалася;

в Україні відсутній чіткий механізм притягнення до конституційно-правової відповідальності, що, в свою чергу, створює умови для скоєння дій, які суперечать конституційним принципам народовладдя;

тенденції конституційного розвитку України характеризуються дуже повільними конституційними реформами, а також відбуваються з примхливим почерком тих хто при владі;

відсутня термінологічна визначеність щодо конституційно-правової відповідальності в цілому;

режим конституційності та законності тісно взаємопов'язаний із механізмом конституційно-правової відповідальності.

У результаті проведеного дослідження ми пропонуємо основні напрямки вдосконалення конституційно-правової відповідальності, що можуть відбуватися наступним чином:

нормативного визнання інституту конституційно-правової відповідальності шляхом розробки та прийняття Закону України «Про конституційно-правову відповідальність» або, навіть, кодифікованого акту, який буде містити Загальну та Основу частини (в Загальній частині будуть міститись основні визначення, принципи, джерела, функції, органи уповноважені притягати до відповідальності та ін.; Основна частина буде поділена на розділи, залежно від органів державної влади та їх посадових осіб, де будуть чітко передбачені незаконні діяння і межі застосування санкцій до порушників;

шляхом внесення змін до Конституції України та прийняття окремих законів України, зокрема статтю 19 Конституції України доповнити та викласти у наступній редакції: «Стаття 19. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. *Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи несуть конституційно-правову відповідальність за порушення Конституції та законів України в процесі реалізації своїх повноважень*».

створення незалежного контролюючого органу (він не повинен відноситись до жодної гілки влади, в тому числі до Конституційного Суду України, адже судді також можуть бути притягнені до конституційно-правової відповідальності) для забезпечення реальних умов захисту Основного Закону та вирішального принципу народовладдя.

Дякую за увагу!